

Америка, както и сред ескимосите и е очевидно, че произходът им води началото си от старата или първобитна шаманска вяра, която някога била разпространена по цялата земя. Както правилно отбелязва д-р Краус, в Западна Европа е почти невъзможно да се проследи действителният първоизточник на всички духове, които днес се смятат просто за сатанински, т.е. имат ново амплоа; но сред южните славяни и циганите все още можем да ги открием във форма, много близка до първоначалната и в старите им роли. Все още можем да открием вилите такива, каквито ги описват старите народни песни – възплъщение на красота и сила, великодушни другарки на страдалците, закрилници на героите, обитателки на канарите, реките и непристъпните гори. Но те са също така неумолими в яростта си към онези, които ги мамят или престъпват обещание; нещо повече, налагат жестоко наказание дори на онзи, който разкъса техния хоровод – танцът, изпълняван от тях в нощта на лятното слънцестоене. Затова за някой, който внезапно се е разболял, казват: „Naiso je na vilinsko kolo“ („Стъпил е в самодивско хоро“). Заради това своеволно упражняване на власт понякога вилите се представят като духове, които наказват и измъчват.

Говори се, че някога живял пастир на име Станко, който свирел прекрасно на флейта. Един ден той така се улисал в собствената си музика, че когато ударила камбаната за вечерня, вместо да произнесе молитвата, той я изсвирил. Когато свършил, видял една самодива да седи на плета. От този момент нататък тя никога не го напуснала – на масата, край леглото, на работа или в забавите, – белият силует и неземните очи на този дух били винаги до него.

*С орисия нему непозната
откраднала му самотата.*

Много вещици и магьосници се опитвали да му помогнат, но без резултат; нещата дори се влошили, тъй като самодивата започнала да го бие и когато хората го питали защо, той отговарял, че причината бил отказът му да тръгне с нея по широ-